

Slovenský skauting

Historická komisia

Vznik vodného skautingu na Slovensku

Už od svojho vzniku mal skauting mimoriadne pozitívny vzťah k vodáckym aktivitám a preto netrvalo dlho a v roku 1909 vznikol v Anglicku odbor vodných skautov.

Jedna z plŕí budapeštianskych a komárňanských skautov počas splavu Váhu v roku 1913 a časť posádky plte.

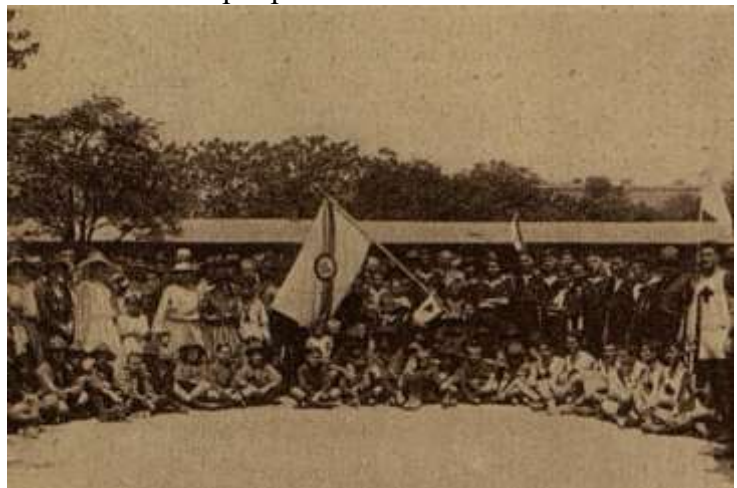
Na naše územie sa vodný skauting dostal nepriamo už v júli 1913, kedy sa uskutočnila plavba budapeštianskych a komárňanských skautov dole Váhom z Kral'ovian až po ústie Váhu do Dunaja. V tej dobe išlo o prvé verejné vystúpenie uhorských skautov a dá sa povedať, že to bolo taktiež prvé vodnoskautské podujatie na našom území. Blízkosť Dunaja a Váhu poskytovali dokonalé podmienky na pestovanie vodnej turistiky či vodných skautských aktivít a preto sa stal komárňanský oddiel prvým vodáckym skautským oddielom vo vtedajšom Uhorsku. Členovia oddielu sa však nevenovali len vodáckym, ale aj „suchozemským“ skautským aktivitám. V júli 1921 napodobnili tento splav trenčianski skauti na pltiach v úseku z Ľubochne do Komárna. Hoci išlo o vodácku akciu, nerealizovali ju vodní skauti.

Ako to presne bolo s vodnými skautmi u nás na Slovensku po rozpade Uhorska a vzniku Československej republiky je trochu viac zložitá a dodnes z časti nejasná. Po vzniku novej republiky a ustanovení Bratislavy ako hlavného mesta sa sem presťahovalo mnoho úradníkov, vojakov či učiteľov z územia Čiech a Moravy. V meste vznikol v jeseni 1919 slovenský skautský oddiel vedený Karolom Tylšom a študentom Albertom Dutkom mladším. Jeho otec, MUDr. Albert Dutka, osobný priateľ T. G. Masaryka, sa stal okresným spravodajcom pre skautský okres Bratislava. Tento oddiel bol registrovaný v Zväze junákov – skautov Republiky Československej a tvorili ho chlapci slovenskej a českej národnosti. V tom čase však začala v Bratislave pracovať aj iná československá skautská organizácia.

Išlo o Československú obec skautov Baden-Powellových. Táto organizácia vznikla v roku 1919 a na území Slovenska nemala veľké zastúpenie. Okresným komisionárom v Bratislave bol Dr. V. Jířík. Jeden z bratislavských obvodov viedol Antonín Musil a za inštruktora pre Bratislavu bol menovaný F. Sretler. Oddiely v Bratislave viedli Fridrich Köszegehy, Ferdinand Zajíček. Organizácia našla v Bratislave veľkú podporu vo vedení miestneho združenia YMCA. Skautom z tejto organizácie sa hovorilo

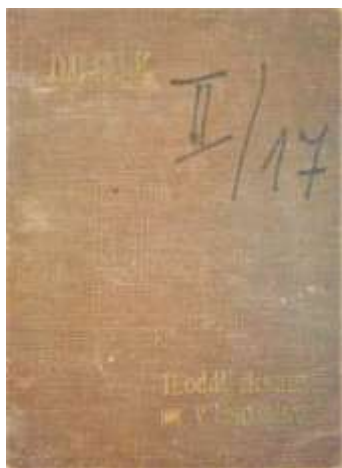
jednoducho BíPí skauti a v Bratislave boli mimoriadne aktívny. V roku 1922 podpísala organizácia dohodu so Zväzom Junákov – skautov RČS o zlúčení. Najprv mala postavenie kolektívneho člena, neskôr úplne splynula so Zväzom. Z tohto obdobia sa nám zachovalo zaujímavé torzo skautskej kroniky, resp. denníka. Ide vlastne len o štyri strany s mimoriadne cennými informáciami a fotografiami.

Fotografie účastníkov pražského zjazdu BíPí skautov (v strede zrejme Antonín Musil) a darovaná vlajka od pražských vodákov.

Práve pod organizáciou BíPí skautov vznikol minimálne v polovici roka 1922 prvý slovenský vodácky oddiel v Bratislave a tým aj na území Slovenska. Časť členov tohto oddielu sa zúčastnila 19. novembra 1922 Valného zjazdu BíPí skautov v Prahe, kde ako uvádza dobová tlač svojim chovaním a výzorom budili zaslúžený obdiv. Od pražských vodákov im bola venovaná skautská vlajka. Tento oddiel viedol pravdepodobne Antonín Musil, no o ich činnosti sa nám nezachovali takmer žiadne informácie. Rovnako aj životopis vodcu je nám nateraz neznámy. Oddiel patril v roku 1922 do bratislavského zboru BíPí skautov.

Obálku skautskej kroniky tvorí nápis Denník, II. oddíl skautů v Bratislavě. Torzo tejto skautskej kroniky, či denníka BíPí skautov obsahuje aj nalepené ústrižky poukážok na podporu výstavby klubovne, pravdepodobne taktiež z roku 1922. Podľa nej vieme, že BíPí skauti mali v tom čase svoj Vodný zbor. Ústrižok z neznámych dobových novín, nalepený v kronike spomína, že 4. novembra neznámeho roku uskutočnili členovia Vodného zboru BíPí skautov výpravu na Devín. Cestu do Devína prešli pešo po červenej značke a na spiatocnej ceste sa plavili bezplatne parníkom do Bratislavy. Výpravy sa zúčastnili dva oddiely. Ďalšia záhada, keďže o ďalšom vodáckom oddieli BíPí skautov nemáme žiadnu inú zmienku. Nedá sa vylúčiť ani to, že tento 2. oddiel existoval len krátku dobu a kroniku ďalej používali členovia 1. oddielu, čomu by nasvedčovala aj mimoriadne zaujímavá pečiatka. Pri nej je viac

ako pravdepodobné, že sa jedná o pečiatku oddielu z obdobia zlúčenia organizácii pod Zväz Junákov – skautov RČS.

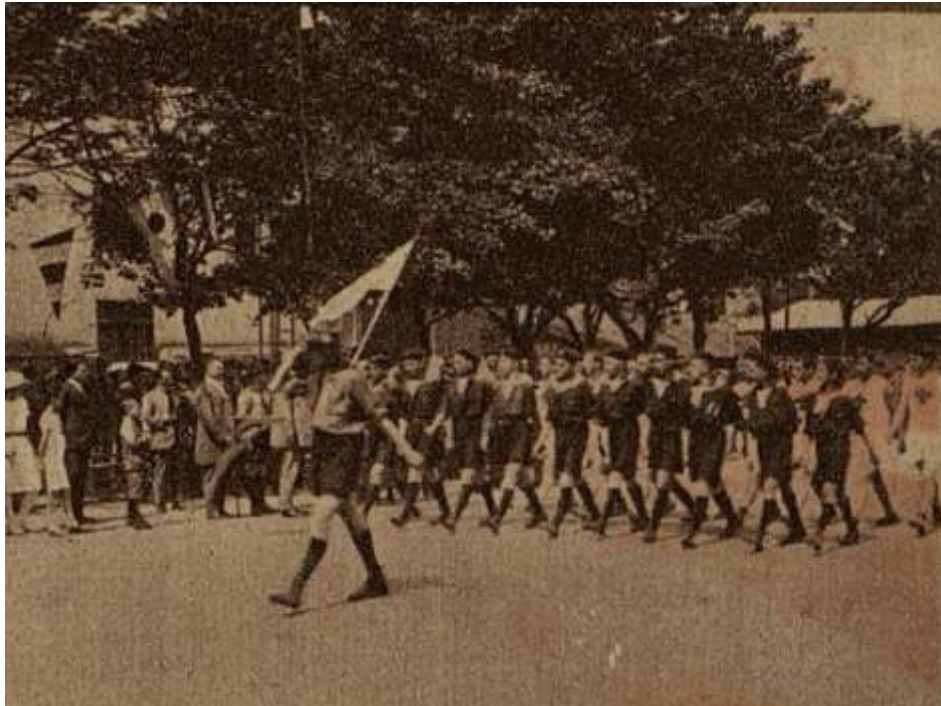
V roku 1924 zakladá niekdajší vodca 1. oddielu Bratislava Albert Dutka ml. (na fotografii vľavo v kapitánskej uniforme po skončení námornej akadémie) 2. vodný oddiel Bratislava, neskôr známy ako legendárny oddiel Dunajčik. (pozn. 2. oddiel Bratislava („suchozemský“) vznikol v novembri 1921). Tento oddiel bol mimoriadne aktívnym a uskutočňoval mnoho vodných expedícií aj do zahraničia. Vo vedení

oddielu bol po Albertovi Dutkovi ml. J. Krása. Od roku 1926 výrazne oživil činnosť nie len oddielu, ale aj vodného skautingu v meste prof. Antonín Stránsky, skautským menom Beduín (na fotografii vpravo). Od roku 1926 bol taktiež vodcom Vodného zboru v Bratislave. Žiaľ, okrem 2. oddielu Dunajčik nevieme ktoré oddiely do zboru patrili. Členom Vodného zboru bol zrejme aj najstarší 1. oddiel vodných skautov, no pre chýbajúce písomné zdroje o tom môžeme len uvažovať. Čo sa dialo ďalej s 1. oddielom, osudy jeho členov či ich vodácke aktivity sú pre nás zatiaľ stále neznáme.

Členovia 2. oddielu Dunajčik v polovici 20. rokov a neskôr v polovici 30. rokov už ako 16. oldskautský oddiel (zdroj: www.dunajcik.sk a archív Historickej komisie Slovenského skautingu).

Dejiny vodného skautingu na Slovensku sú mimoriadne zaujímavé. Nálezom torza kroniky sa podarilo zistiť, že slovenské skautské vodácke oddiely oslavujú v roku 2022 minimálne svoje sté narodeniny. Bádanie v tejto oblasti však stále pokračuje a veríme, že prinesie ešte veľa nových a zaujímavých zistení.

Defilé vodných BíPí skautov v Bratislave v roku 1923.

Použité zdroje a literatúra:

ARCHÍV HISTORICKEJ KOMISIE SLOVENSKEHO SKAUTINGU, Kronika Baden-Powellových vodných skautov v Bratislave

SKAUTSKÉ ORGANIZÁCIE EXISTUJÚCE NA ÚZEMÍ SLOVENSKA, Jozef Mikloš, Prešov 2021

VZNIK A ČINNOSŤ PRVÝCH SKAUTSKÝCH ODDIELOV NA ÚZEMÍ SLOVENSKA, Michal Novák, Košice 2021

SLOVENSKÝ SVET, ročník III., číslo 25, Bratislava 1923

BUĎ PRIPRAVENÝ, ročník V., číslo 1, Košice 1929

BUĎ PRIPRAVENÝ, ročník X., číslo 10, Košice 1935

SKAUTING, VĚSTNÍK HLAVNÍHO STANU OBCE ČS. BADEN-POWELLOVÝCH SKAUTŮ, ročník II., číslo 5 – 6, 15. december 1922, Praha

X. VÝROČNÁ ZPRÁVA ČSL. ŠTÁTNEHO REÁL. GYMNÁZIA V BRATISLAVE ZA ŠKOLSKÝ ROK 1928/1929

www.dunajčik.sk – Vodácky klub